MOBILTELEFONEN

Mobiltelefonen har förändrat vårt sätt att kommunicera. Tidigare var telefonen fast ansluten och man fick ta sina samtal där telefonen var placerad. Det fanns ingen nummerpresentatör, familjer och arbetsplatser delade på telefoner och man visste aldrig säkert vem som skulle svara. Under 1980-talet inleds mobiltelefonens framgångssaga med Nordisk Mobil Telefon, NMT. Det fanns mobila telefoner redan tidigare, men de var dyra och sällsynta.

De nordiska televerken kom 1969 överens om att utveckla en gemensam mobiltelefonstandard. Arbetssättet liknade utvecklingen av fri programvara med öppen källkod. Kommittéer arbetade fram avgränsade delar av systemet: Hur skulle telefonen kommunicera med basstationen? Hur skulle användaren ringa upp samtalet? Hur skulle systemet hålla reda på alla telefoner? Standarden var öppen så att alla tillverkare kunde bidra med eller använda olika delar. Konkurrensen mellan tillverkarna var tänkt att leda till snabbare utbyggnad och prispress.

Mobiltelefonerna använder radiovågor för att sända och ta emot information. Men när man ringer till en annan mobil går inte samtalet direkt mellan telefonerna. Först går det via en basstation till en central, som genom så kallad roaming automatiskt håller reda på var alla mobiler befinner sig och vilken operatör som kan koppla fram samtalet via en basstation nära den uppringde. Mobiler kan byta basstation under pågående samtal utan att det märks.

En grundläggande teknik för att åstadkomma mobiltelefoni för många simultana användare är småcellsystemet, där varje radiobasstation täcker ett begränsat geografiskt område. Tekniken förverkligades med hjälp av mikroprocessorn som kom 1971 men det dröjde ytterligare tio år innan den blev tillräckligt avancerad och billig nog att sitta i varje NMT-telefon.

NMT vidareutvecklades 1992 till ett gemensamt system för hela Europa, GSM. De europeiska post- och teleförvaltningarnas gemensamma organ CEPT stod för samordningen genom Groupe Spécial Mobile. Ericssons och Televerkets kunskap om digital radiokommunikation betydde mycket för den tekniska utformningen som kom till i kampen mellan Ericsson och andra europeiska industrikoncerner som Siemens och Alcatel.

Med smartphones som iPhone eller Android smälter datorer och mobiler samman. Apples satsning på en pekskärmsmobil 2007 ruskade om både användare och industri. På fyra år intog företaget en fjärdeplats efter Nokia, Samsung och LG Electronics. Användarna har fått nya vanor och behov. Kamera, kalender och sms var redan inkluderade i många mobiler, men nu fanns även en större skärm, möjligheter att surfa och vara uppdaterad i sociala nätverk. Smartphones öppnade också för utveckling av programvara; applikationer eller »appar» som gör mobilen mer anpassningsbar. Effekten blev automatiskt en ökad datatrafik i mobilnäten. Operatörerna måste nu möta efterfrågan och runt hörnet väntar nya snabbare nät som ska klara behoven från iPads och andra surfplattor.

2011 fanns det i industriländerna 116 mobilabonnemang per 100 invånare. I utvecklingsländerna är motsvarande tal 68 per 100. Ingen annan teknik har haft ett liknande genomslag på så kort tid. Varje sekund sänds 200 000 sms i världen. Mobilen är en del av dig, det är du och ingen annan som svarar när det ringer. Numera frågar man inte längre vem det är som svarar utan var personen ifråga befinner sig.

I början av 1900-talet var motorcykeln ett sportredskap som användes av yngre välbeställda män. Motorcykeln på bilden, tagen omkring 1916, är av märket Indian. Den framförs av friherre Louis De Geer, bruksägare till Leufsta Bruk, vid en tävling. En av grundarna till amerikanska Indian Motorcycle Company var Carl Oscar Hedström, född i Lönneberga socken i Småland. 1901 byggde han prototypen.